СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 291. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 13. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 291. Jersey City, N. J., Friday, December 13, 1929. THREE CENTS.

КРІВАВИЙ БУНТ ВЯЗНІВ

ВИБУХ У СТЕЙТОВІЙ ВЯЗНИЦІ В ОБУРН. ЖЕРТВОЮ БУНТУ ВПАЛИ 8 ВЯЗНИКІВ І ГОЛОВНИЙ ДОЗОРЕЦЬ. ВІЙСЬКО ПРИВЕРНУЛО СПОКІЙ ПО ДОВГІЙ І ВАЖКІЙ БОРОТЬБІ З ВЯЗНЯМИ.

ОБУРН (Ню Йорк), 12 грудня. — Отсе вже другий раз на протязі пятьох місяців вибух бунт між вязнями оборнської тюрми. Цим разом згинуло 9 осіб, а кількадесять вязнів і вязничних сторожів зістали раненими, або потерпіли від газів.

Бунт повстав вчора рано, коли вязні схопили директора вязниці й змусили його під загрозою смерти відчинити келії і випустити вязнів. Вязничну сторожу зловлено в той самий спосіб як директора, повязано її і замкнено.

Допевна нічу військо опанувало тюрму при помочі машинових крісів і газу. Тоді й освободжено директора тюрми, який був зачаджений газом.

ПРИЧИНИ БУНТІВ ВЯЗНІВ.

НЮ ЙОРК, 12 грудня. — Д-р Гестингс Г. Гарт, президент „Росел Сейдж Фондейшен" подає у звязку з бунтом вязнів в Оборн такі причини бунтів: задовгі кари, униможливлення заробітку, рідкі улаксавлення для тих вязнів, що добре себе ведуть, погана їда й нездорові приміщення.

Крім того тепер занедбують учити вязнів якогось ремесла. І тому, коли вони виходять з тюрми, почувають себе безрадними, бо не знають, до чого взятися.

РУЗВЕЛТ ПРО ВЯЗНИЦІ.

СИРАКЮЗ, 12 грудня. — В дорозі з Шикага до Олбані донесли нюйорському ґовернорови Рузвелтови про бунт вязнів в Оборн. Ґовернор не дав ніяких вияснень, а тільки підніс, що яких $5,000,000 буде вжито на розбудову вязниці в Оборн.

ҐРУНДІ НАЗНАЧЕНИЙ СЕНАТОРОМ.

ГАРИСБУРГ (Пенсилвенія), 12 грудня. — Ґовернор Фишер заіменував на місце Вера сенатором Джозефа Р. Ґрундія, виженатого, квейкра й відомого лабіста та прихильника високої тарифи. Ґрунді остане сенатором до грудня 1930 року, а на слідуючий рік буде мусів власними силами старатись о вибір на трилітну каденцію, яка скінчиться в 1933 році.

БУНТУВАВ ЛАТИНСЬКУ АМЕРИКУ.

ЩОБ ЇЇ НАСТРОЇТИ НЕПРИХИЛЬНО ДО СТЕЙТІВ І В ТОЙ СПОСІБ ДОВЕСТИ ДО ЗНИЖКИ ЦЛА НА ЦУКОР З КУБИ.

ВАШИНГТОН, 12. грудня. — Герберт С. Лейкин, президент цукрової кубанської компанії, яка має великі цукрові плянтації на Кубі, намагався вплинути на конґрес у справі зниження цла на цукор, який спроваджують з Куби. Щоб ту ціль осягнути, вислав він листа до Рафаеля Абалі, секретаря комунікації на Кубі, в якім радить йому розіслати листи до визначних політиків, промисловців і редакторів держав Полудневої Америки й там представити, яку велику шкоду робить Америка Кубі. В той спосіб мали би ті держави наглядний доказ, що може їм принести дружба із Злученими Державами.

Лейкин комбінував, що коли такі вісти будуть поширюватися в пресі, то у Вашингтоні змякнуть і зменшать цло на довіз цукру з Куби. А тимсамим Лейкин і його компанія зроблять добрий бизнес.

ЦЕРКВА НЕ ПІДДАЛАСЯ.

МЕКСИКО СИТІ, 12 грудня. — Апостольський делеґат до Мексика, Монсіньор Леопольдо Руїз Флорес, подає, що вибраний президент Ортиз Рубіо помиляється, коли твердить, що церква згодилася на істнуючі релігійні закони. Церква тільки рішила добиватися змін мирною, законною дорогою.

ДЕЛЕҐАТИ СТУДІЮЮТЬ.

ВАШИНГТОН, 12 грудня. — Делеґати на морську конференцію до Лондону зібралися на перші наради в кабінеті секретаря стейту Стимсона, щоб обзнакомитися з поглядами уряду на справи ограничення зброєння на морі. Ходить о те, чи Злучені Держави мають мати 21 чи 18 кружляків, кождий з поємністю 10,000 тон. Анґлія має 15 таких кружляків.

ПРЕЗИДЕНТ ДЕПЕШУЄ З ЛІТАКА.

МЕКСИКО СИТІ, 12 грудня. — Мексико святкує „тиждень авіяції" в память славного летуна Каранци, котрий загинув минулого року в стейті Ню Джерзи, коли відбував подорож по стейтах. Президент Портес Хіль взяв участь у святі враз з своїм кабінетом. Всі вони всіли до великого літака. А коли піднеслися на 23,000 стіп високо й летіли над кратером вулькану Ель Попо, вислав президент телеграму до президента летунської компанії, поздоровляючи нашію з успіхами на полі летунства. Другу телеграму вислав до жінки і дитини.

КУЛИДЖ — ТИП АМЕРИКАНЦЯ.

НЮ ЙОРК, 12 грудня. — Бувший президент Кулидж став почесним членом Нюйорського Ґенеольогічного і Біографічного Товариства. Іменовано його тому, що він уявляє собою тип справжнього Американця, котрий приніс честь американському імени. Так говорив Чарлз Гюз, бувший секретар стейту, додаючи, що Кулидж вийшов з народу й вернувся до народу та до тої Нової Анґлії, яка завжди була і є сілло в американським життю.

ЧУДО ХЕМІЇ.

НЮ ЙОРК, 12 грудня. — Перед членами Нюйорського Електричного Товариства демонстровано механічну людину з електричними очима, мозком з радія і магнетичними руками, яка виконує ріжні функції без догляду людини.

СІМСОТ ПЕРСЬКИХ ВОЯКІВ У ПОГОНІ ЗА ГРАБІЖНИКАМИ.

Перське правительство було приневолене в послідному часі зреорадити малу війну проти банди грабіжників, які мали на своїй совісти 30 осіб, між ними трох державних урядників. Сімсот вояків, що переслідували банду, зловили ватажка грабіжників і довісили його серед утіхи населення.

ЖЕРТВА СПОРТУ.

В Неаполі один визначний грач копаним мячем так зрадів своєю побідою на одній мячевім змаганні, що по скінченні гри вискочив на підвищення і, крикнувши „голь!", упав на землю. Лікарі ствердили, що помер він на розрив серця, спричинений надмірною втіхою.

ІНАКШЕ ЯК У НАС.

Анґлійський акційний промисловий концерн „Вітворт і Мічель" проголосив загальні збори. Всі члени зійшлися точнісінько, цікаві, на скільки зріс вкладений ними капітал. Один акціонер встав і заявив, що може признати членам дивіденду 60 проц.; хто цікавий, нехай перегляне рахунки. Загальні збори тривали півтора хвилини. Всі вдоволені розійшлись.

ПОБИВ БАТЬКА Й ВІДКУСИВ МАТЕРІ ПАЛЬЦІ.

Владислав Шклярек вернув по двоілітній скитальщині до родичів до Лодзі. Але вже в кілька днів по повороті побив батька підчас сварки й матері відкусив пальці. В наслідок відкушення вивязалася гангрина й Шкляркова померла.

НА СОЛОВЕЦЬКИХ ОСТРОВАХ.

Між збігцями, що втікли з Соловецьких Островів до Гельсінгфорсу, є також один польський поліцийнт, Баньковський, який оповідає, що у большевицьких вязницях і концентраційних таборах на Соловецьких Островах перебуває тепер 450,000 осіб, між якими є 1,000 жінок. Всі сe по більшій части політичні вязні, засуджені найменше на 15 літ, а найбільше є таких, що засуджені на досмертну вязницю. У вязницях панує голод, вязні дістають тільки 300 грамів хліба денно. Головним комендантом вязниці є полковник Потьомкін, який має з собою 2,000 війська для охорони вязниць і таборів.

БОЖЕВІЛЬНИЙ НА ПАМЯТНИКУ СВ. ВАЦЛАВА.

Прага мала на днях сенсацію. Перед вечером явився під памятником св. Вацлава невідомий молодий чоловік і за хвильку зручно виліз на памятник та сів собі на величезну руку патрона і короля чеської землі. Посидівши хвилину, цей божевільний почав роздягатися і цікава публика побачила його на памятнику в Адамовім строю. А треба знати, що цей паматник міститься на головній вулиці Праги, в центрі самого міста. Тільки з великим трудом удалося поліції стягнути божевільного з памятника св. Вацлава та відвезти його до заведення для умово хорих.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

—о—

В середу, дня 11. грудня 1929 р., зістав забитий автомобілем Вартоломей Газдун, член Товариства Подільська Січ, від. 8 У. Н. Союза в Йонкерс, Н. Й.

Похорон відбудеться в суботу, дня 14. грудня, з дому жалоби під ч. 33 Сейнт Джозеф Аве., Йонкерс, Н. Й., о год. 9-тій рано, до української церкви св. Арх. Михаїла. Небіщик осиротив жінку і трое малих діточок.

Вічна Йому Память.

ЗЛОДІЇ КРИЮТЬСЯ ПІД АМНЕСТІЮ.

Перед черновецьким карним сенатом відбулася росправа проти Сімона Фрайберга і товаришів, які заснували свого часу „Товариство для вивінування убогих дівчат". Фрайберг і товариші покрали всі вкладки, вложені біднотою, а вкінці „збанкротували". Оборонець Фрайберга зажадав приміненння амнестії для його клієнта. Росправу відрочено. Увільнення цих злочинців буде означати поглиблення моральної кризи в румунським судівництві.

ЕЛЕКТРИЧНА МАШИНА ДО МУЧЕННЯ.

Шангайська поліція пристарала собі в останнім часі електричну машину до мучення. Як відомо, в Китаю тепер дуже часті випадки грабіжи, а навіть крадіжи осіб. Щоб арештовані признавалися до вини, то сполучається їх з електричною машиною. Електричний ток, що перебігає тілом, викликує таке невиносиме зворушення, що навіть найбільш дикі й сильні грабіжники признаються сейчас до вини. При женських арештантах уживають — відповідно до тілесної конструкції — слабшого електричного току.

ЧУДЕСА ТЕХНИКИ.

З Анґлії повідомляють про новий винахід, що без людської помочі автоматично запалює електричні лямпи, коли... заходить сонце, а гасить їх автоматично з розсвітком. Винахід цей, названий радіовізором, використав дивний вплив світляних променів. У фізичній лябораторії Ковентрі Стріт у Лондоні уладжено вже на основі цього винаходу всю крамницю, де двері самі відчиняються, а лямпочки на виставі засвічуються, коли приходять сутінки. Алярмові дзвінки на випадок злодійського нападу самі повідомляють пожежну сторожу. Тайна цього винаходу залежить від незвичайно дивних прикмет селену, металевого первістка, якого опір супроти електричної струї залежить від скількости проміннів світла, котрі падають на найвищий пункт. Коли під вечір інтенсивність проміннів світла починає слабнути, зміняється „настрій" селену щодо світла і відповідний механізм використовує цю диспозицію селену та вводить у рух двигар, який запалює ліхтарку. З досвідом цей процес повторюється у противнім напрямку. Цей винахід може мати далекосяжне значіння для засвічування вуличних ліхтарень, а також у поїздах, що переїжджають через тунелі.

ПОЛЬЩА НЕ ПІДЕ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Начальник східного відділу польського міністерства закордонних справ, Голувко, вернувся з поїздки по балтійських державах і напечатав у варшавських газетах статтю про східну політику Польщі.

Польща в ніякім разі не візьме участи в протисовітській акції, тому, що скинення радянського правительства привелоб за собою прихід націоналістичних і великоруських кол до керми. Боботьба з большевиками булаб тому для Поляків самовбивством. Балтійські держави стоять на такому самому становищі, і то тим більше, що серед руської еміграції нема ані одної групи, яка би висказалась за признання балтійських держав.

З ДВОМА ЦАПАМИ ДОВКОЛА СВІТА.

Далматинець Петро Зелько є мабуть найбільш оригінальний вандрівник довкола світа. У малесенький візочок, що має вигляд повозу, запряг він двох сильних дресованих цапів власного хову, яких сам підкував. З цим візочком, прикрашеним пестрими прапорами, вибрався Зелько цими днями з свойого рідного села в подорож довкола світа. Його одинокою річчу в дорозі це гуслі, національний інструмент Далматії.

БУЛА ПАЦІЄНТКОЮ 41 РОКІВ.

В одній лічниці в Цюриху (Швайцарія) померла цими днями 61-літна жінка, яку передали 1888 року до лічниці, де вона прожила до самої смерти. Лікарі не могли розпізнати недуги хорої, яка проявлялася назверх тим, що барва лиця була червона. Обдукція трупа дала доказ того, що недуга жінки була спричинена попаженням мозку.

УКРАЇНСЬКЕ УЧИТЕЛЬСТВО НЕ СМІЄ ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ РІДНОГО НАРОДУ!

На конференції учителів копичинецького повіту, що відбулася 2-го вересня ц. р., виголосив інспектор Самборський промову до всіх присутніх, у котрій зазначив, що читальні „Просвіти", українські кооперативи і „Сільський Господар" є „властиво інституціями нельояльними" і тому в них ніякий учитель не повинен находитися, „бо може мець за то непшиємносці". Іншими словами: заборонив учителям брати участь у якійбудь культурно-освітній, а навіть економічній роботі для свого народу, стоючи мабуть на становищі, що той нарід ніяк не повинен підниматися на вищий рівень. Наскільки знаємо, чогось подібного не виголошував ще ніякий шкільний інспектор до підчиненого собі учительства, зате знаємо випадки, що шкільні інспектори заохочували учительство на спільних конференціях до праці на економічній і культурно-освітній ділянці в своїх національних як польських, так і українських установах — саме в інтересі добра школи й учительства. В чому малаб проявлятися „нельояльність" читалень „Просвіти", кооператив і кружків „Сільського Господаря" по наших селах — це вже мабуть тайна Інспектора Самборського.

(„Діло").

ПІЛСУДСЬКИЙ ТЯЖКО ХВОРИЙ

НІХТО НЕ ЗВАЖУЄТЬСЯ БЕЗ ЙОГО ЗГОДИ ФОРМУВАТИ НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО. СТАРАЮТЬСЯ ЗАТЯГНУТИ ПЕРЕГОВОРИ, ПОКИ ПІЛСУДСЬКИЙ ВИДУЖАЄ.

БРЕСЛЯВ (Німеччина), 12. грудня. — З цілком певного жерела надходять відомости, що Пілсудський тяжко занедужав. Недугу його, яка вже втрете навертається, стараються тримати в секреті.

Формування нового уряду Польщі все відтягається далі, бо жадна партія, навіть з тих, що повалили старий уряд, не зважується взятись до формування уряду без згоди диктатора. Президент Мосціцький веде переговори з лідерами ріжних партій, очевидно лише длятого, щоби протягнути довше час і дочекатися, поки Пілсудський прийде до себе.

НЕВДАЧІ ПОВСТАНЦІВ.

ТЯЖКІ БОЇ БІЛЯ КАНТОНА Й НАНКИНА ВИПАЛИ НЕЩАСЛИВО ДЛЯ ПОВСТАНЦІВ.

ШАНГАЙ (Китай), 12. грудня. — В тяжких боях, що точаться навколо Кантона та Нанкина, повстанці терплять значні страти. Не зважаючи на всі їх атаки, вони не змогли захопити цих двох міст. Урядовим військам пощастило захопити в полон біля Кантона 5,000 повстанців відомої „залізної дивізії".

Чужинецьке населення все виїхало з Кантону та Нанкіна. Кантон уже від понеділка евакуований і з нього вийшли урядові війська. Місто полишене тепер на ласку грабіжницьких елементів. Неправдива чутка, що повстанці наближаються до Шангаю, викликала паніку серед китайського населення, яке старалося дістатись у частини міста, де мешкають Европейці. Поліція не допустила його в чужинецьку ділянку й рішучими заходами припинила паніку та розігнала грабіжників, що вже почали свою роботу.

До міста Гоконг зібралося багато втікачів. В місті зростає паніка при кожному повідомленню про успіхи повстанців. Комуністичні аґенти ведуть шалену аґітацію, закликаючи до повстань. В ріжних дільницях міста вибухло дві бомби, що ще більше піднесло нервовий настрій серед населення.

ТУРЕЧЧИНА ПРИЄДНАЛАСЯ ДО НОТИ СТИМСОНА.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 12. грудня. — Ангорське правительство повідомило, що воно цілковито підтримує ноту Стимсона, секретаря Злучених Держав Америки, яку він вислав через французького амбасадора до Москви в справі додтримання договору Келоґа при розвязанню непорозумінь з Китаєм. Притім Туреччина повідомляє, що вона без жадних застережень приєдналася до пакту Келоґа.

В повідомленню зазначено, що Росія в своїх стосунках з Туреччиною придержується принципів, положених в основу договору Келоґа.

ВЕЛИКІ ШКОДИ ВІД ҐУРАҐАНУ.

В ДОЛИНІ РІКИ ТАМИЗИ Є ЗАТОПЛЕНИХ БАГАТО СЕЛИЩ. ВОДА ЗАЛИЛА ВУГЛЯНІ МАЙНИ.

ЛОНДОН (Анґлія), 12. грудня. — Населення долішньої Тамизи терпить велику біду. Майже вся долина ріки залита водою, котра понищила майно мешканців. В місті Вустер вода затопила до 400 домів. Повінь загрожує Лондонови.

Таксамо менші ріки, що впадають до Тамизи, розлилися й затопили значні простори. Майни в Ротерґамі затоплені водою й у них робота припинилася. З моря надходять дальші відомости про загинувші кораблі, рибальські човни та про страшні шкоди, які заподіяв ґураґан.

Має иншим тепер в Анґлії наступила небувала для цього часу тепла погода.

ГАМУЄ ПОВСТАННЯ.

НАДІР ХАН ДАЛІ ГАМУЄ ПОВСТАННЯ В АФҐАНІСТАНІ. СТИНАЄ ГОЛОВИ СВОЇМ ПРОТИВНИКАМ.

ПЕШАВУР (Індія), 12. грудня. — Емір Афґаністану, Надір Хан, вислав сильні відділи свого війська в провінцію Койдаман, яка ще занята повстанцями. Останніми днями на площі Кабула стято голови двацять девятьом противникам Надір Хана.

Таксамо 5 грудня в Кабулі та сама доля стрінула инших девять противників нового правителя Афґаністану.

РЕДАКТОР ПОСТРІЛИВ ПОЗОВНИКА.

ПАРИЖ (Франція), 12. грудня. — Редактор одної паризької газети, Пер Ларде, в коритарі суду пострілив Люї Джале, який позивав його за напади в газеті. Газета виступила зі статтями проти Джале, як проти менаджера одної компанії, що торгує засобами поживи.

Тяжко пораненого Джале відвезли до шпиталю, а суд назначив нову розправу, бо вже виникло нове діло проти Ларде.

ЗНОВУ ГОВОРИТЬ ПРО РЕФОРМИ.

МАДРИД (Еспанія), 12. грудня. — Диктатор Прімо де Рівера заявив, що скоро наступлять деякі реформи, послабляючі його диктатуру в Еспанії. Крім того він обіцює перевести важні фінансові та земельні реформи.

Ще місяць тому він заявив публично, що еспанський нарід не приготований до самоуправи, а тому форма диктаторської влади має зберігатися далі.

РЕКОРД КОСТА ЗАТВЕРДЖЕНИЙ.

ПАРИЖ (Франція), 12. грудня. — Міжнародня повітроплавна федерація затвердила рекорд найдовшого лету літаком, який установив французький летун Дідоне Кост своїм летом з Франції до Манджурії. Він пролетів 4,910 миль, не спиняючись.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ СПОСІБ ОБЕЗЗАКОНЕННЯ ВІЙНИ

В тижневику Сатердей Івнинґ Пост виступив Ричард Вошберн Чайлд з цікавою пропозицією унеможливлення війни. Пропозиція цікава не тільки з огляду на ріжні міжнародні умови про обеззаконення війни, але й самою своєю суттю. Кромі сього вона показує на величезне значіння економічної сторони життя.

Суть пропозиції Чайлда така: Каже він, що новочасної війни не можна вести без певних основних промислів, як: сталевого, вуглевого, хемічного. Кождий з тих основних промислів у найбільших державах світа вже зібраний у руках невеличкого числа підприємств. Через те кількох людий може своїм словом задержати всі ті основні промисли або повести їх у бажаному ними напрямку. Вони можуть теж своїм словом постановити, щоби продукти з їх промислів не йшли до певних покупців. З такої ситуації Чайлд робить практичне заключення. Радить він зібрати сих командантів основних военних промислів провідних країв світа та зобовязати їх не посилати своїх продуктів до країв, що ведуть війну. Чайлд каже, що якби до сього довести, то доля війни покінчена на все.

Кілька американських ґазет підняли ідею Чайлда як одиноко розумний плян обеззаконення війни. Декотрі казали, що се хочкуди розумніший плян ніж заходи американського уряду унеможливити війну дорогою дипльоматичних міждержавних переговорів. Та другі ґазети підняли проти пляну поважні сумніви. Вони кажуть, що плян Чайлда підхлібляє великим підприємцям і тому за ним виступають їх прихильники. На ділі, однак, можна сумніватися, чи великі промисловці мають таку силу. Колиб навіть вони мали таку силу в одному краю, то їх тяжко зібрати для спільної міжнародної акції. Коли вони мають силу, то вони її будуть визискувати для збільшення приходів, а коли війна прибільшить їх бариші, то вони підуть за війною, а не за миром. Коли вони мають таку велику міжнародну силу, то тоді державам і народам небезпечно таку велику силу лишати в приватних руках. Народи через свої держави мусять у такому случаю стреміти вхопити в свої руки ту велику силу, яка кождої хвилі для особистих зисків може повернути цілий народ, а то й цілий світ на різню. Диктатура великого капіталу так само небезпечна, як диктатура комісарства. Коли в час мира небезпечно лишати всю силу над робітником у руках підприємства, то як небезпечно лишати в приватних руках силу над миром і війною!

У сей спосіб арґумент за відданнем великим промисловцям влади над війною повертається в зовсім другу сторону бо за відданнем великих промисловців під остру контролю народів.

Б. Дніпрянський.

ПОЛЬСЬКА ЕКСПАНЗІЯ НА СХОДІ ЕВРОПИ

З того часу, як під натиском східних номадів загинула у XIII. століттю Велика Київська Держава, пястівська Польща поставила своїм завданням прибрати до рук ті українські та білоруські землі, що з тяжку хвилину боротьби проти татарського панування на Сході Европи знайшли були собі захист у XIV—XV ст. під протекцією колись могутнього Великого Литовського Князівства. І справді польській шляхті вдалося протягом XV—XVI століть утворити ту яґайлонську Польщу, яка довгий час була одною з найбільших европейських держав та яка намагалася запанувати не тільки над величезними теренами від Балтику до Чорного моря, а робила спроби добитися також геґемонії на Сході Европи.

Польські історики та письменники ще й нині уважають цю польську експанзію на Схід за цілком природню та вихваляють її як певного рода культурну місію шляхотсько-католицької державности поміж „дикунським" населенням східно-европейських лісів та степів. Міжтим ще литовсько-українсько-білоруські маґнати та бояре, й то не без боротьби, підпали під вплив польсько-католицької ідеольоґії і з часом становилися прислужниками та аґентами польсько-католицької державности. Крім того вірними трабантами польського панування стали також ті ріжні жидівські елементи, яких польські королі та маґнати уживали для визиску народніх мас, особливо на непольських теренах шляхетської держави. І навпаки, **українське міщанство** (переважно ремісники, крамарі та инші міські підприємці) та **селянство** якраз на ґрунті соціяльно-економічного упосліджения та визиску з боку шляхетсько-жидівських культуртреґетів не мали ніякої підстави миритися з польським пануванням і змушені були стати **на шлях збройної боротьби,** щоб таким робом забезпечити собі можливість для існування та врятувати себе **від злиднів і визиску.** Ця соціяльно-економічна боротьба з часом приняла національний характер, бо польські шляхетсько-католицькі кола, щоб зміцнити своє панування, намагалися українське населення з початку окатоличити, а згодом і зпольщити. А на підмогу українським міщанам та селянам прийшло також **українське козацтво,** яке утворилося зпочатку для самооборони та охорони українського населення від нападів з боку Татарів, бо польська держава мало дбала, а по части була безсильна, як слід боротися проти татарських наїздів на українські землі. Не треба також забувати, що польське панування на українських землях було цілком безоглядним та набирало неімовірно тяжких форм. Таксамо литовсько-білоруська шляхта-маґнати були спільниками Поляків, а міщане та селяне не-раз виступали по стороні українських козацьких полків, оскільки останнім вдавалося заходити аж на литовсько-білоруські землі.

На жаль, спроби українських гетьманів не привели до визволення української нації та до утворення суверенної української державности. Характерно одначе, що обезсилена кривавими війнами Польща не відмовилась від своєї експанзії на українські землі і навіть конаючи протягом XVIII століття намагається їх кольонізувати польсько-жидівськими елементами. Таксамо і після занепаду польської держави, яку при кінці XVIII. ст. поділили Прусія, Австрія та Росія, польська шляхта не відмовилась від ідеї історичної Польщі та продовжувала свою стару політику на тих українських землях, які відійшли були під панування Австрії.

Нарешті хіба нинішна Польща, що завдяки збігови обставин захопила в свої руки Галичину, Волинь, Полісся, Підляше та частину білорусько-литовських теренів, не продовжує тої самої політики експанзії, яка вже раз привела польську державу до загибелі? Хіба сучасна Польща не мріє в той чи инший спосіб прибрати до своїх рук Литву? Хіба вона в своїх змаганнях добитися панування на Балтику не нажила собі смертельного ворога з боку Німеччини (коридор, Данціґ, Східні Пруси)? Таксамо хіба пляни Пілсудського та його приклонників про похід на Київ та про утворення „української" держави в тій чи иншій залежности від Польщі не є відновленням тоїсамої яґайлонської ідеї, яка вже не раз збанкротувала? Щікаво, що про білоруську державність навіть в колах пілсудчиків нічого не чути, бо мабуть, сучасну Совітську Білорусь хочуть таки прямо приєднати до тих білоруських земель, які вже є під Польщею.

Через те українські патріоти-державники ніяким чином не повинні вірити всяким обіцянкам з боку пілсудчиків, які мають свої пляни та цілі, **поки українські землі находяться під польським пануванням на становищі справжньої кольонії,** поки там провадяться польська кольонізація та польонізація. Під гаслом „визволення" українських земель зпід совітського панування нинішні польські імперіялісти намагаються використати деяких сучасних українських політиків (ґрупа А. Левицького), як свого часу використовували їх попередники Виговського, Тетерю та Ханенка або навіть Сагайдачного, лише для відновлення історичної Польщі.

Адже ми не повинні забувати, що визволена Польща вже раз зрадила Українців у 1920 році і **замирилася з Росією коштом українських та білоруських земель.** Хто ґарантує нам від повторення таких подій, як це вже сталося в 1921 р. на ґрунті рижського договору?

Значна частина польської буржуазії та шляхти взагалі і чути не бажають про Україну, а мріють коштом українських земель помиритися з майбутньою буржуазною Росією. Нема ні одної польської партії, якаб уважала, що до складу майбутньої України увійдуть також ті українські землі, які нині знаходяться під польським пануванням.

Таксамо боярська Румунія і пальцем ніколи не ворухне, щоб ризикувати Бесарабією та Буковиною, а може й самим своїм існуванням задля „якоїсь там" України. Про це свідчить також політика румунізації українського населення, яку Румунія провадить вже 11 років. Далі хіба румунські бояре допомогли українським патріотам в 1919 році в боротьбі проти російської армії, а не роззброїли запорожський корпус, якраз у найтяжчу хвилину для української армії? Зрештою не треба забувати, що в Румунії точиться вже роками завзята боротьба за владу, що взагалі ця держава переживає глибоку та складну внутрішну крізу. Цебто Румунія не піде визволяти України, а буде тільки одбиватись коло Дністра, якщоб хто напав на неї з того боку. Як бачимо, всі пляни та надії сучасних уенерівських провідників збудовані на піску.

Взагалі всякі пляни визволення України за допомогою Варшави та Букарешту ми уважаємо авантурничими, а сучасна залежність українських політиків з ґрупи А. Лівицького від Пілсудського дуже нагадує ролю аґентів чужої державности. Адже коли Чубаря, Петровського та инших совітських можновладців українські державники уважають аґентами Москви, то хіба не без підстави в певних колах рахують Левицького, Прокоповича та їх спільників за аґентів Варшави. Ні, українські державники не повинні бути знаряддям у чужих руках, повинні бути вільними, як від Варшави, так від Москви, які намагаються лише використати українську боротьбу за державність в своїх цілях. Українські державники мають боротися за визволення української нації передусім **власними силами та заручитися такими спільниками, які не зацікавлені у пануванні на українських землях,** як Польща та Росія.

Доки українські патріоти державники не здобули собі протектора з боку одної чи більше великих держав, що моглиб диктувати свою волю також Польщі, нема ніякої ґарантії, що військова перемога над совітською армією приведе до створення української держави, а не до відбудови колишньої Росії. Однак в ніякому випадку не сміємо в цілости покладатися на чужу поміч; бо, наприклад, визволення України за допомогою німецької армії теж не привело до бажаних наслідків. І це не тільки тому, що Німеччина програла війну, а головно тому, що всупереч сподіванкам та запевненням керівників „Союзу Визволення України" тодішні німецькі урядові кола не розуміли ваги української проблеми в Европі, а через те й не мали певного пляну щодо утворення української суверенної державности, хоч, правда, події на Сході Европи і підштовхнули колишню Німеччину стати на шлях допомоги визволенню України. На жаль, ні німецький уряд, ні німецькі військові провідники не мали ясної лінії політики, а все хиталися поміж Україною та Росією. Мало того, посадивши на гетьманство російського ґенерала Скоропадського, самі причинилися до того, що відновлена за їх допомогою українська державність загинула в хвилях анархії та полум'ї повстання народних мас проти насадженого гетьмана. Отже ми не потрібуємо таких спільників, як колишня Німеччина. Нам потрібно здобути допомогу одного або кількох таких спільників, які свого часу причинилися до утворення Чехословаччини, Югославії та навіть самої Польщі чи сучасної Румунії.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

В справі річних виборів по відділах.

Так як без кваліфікованих аґентів жадне асекураційне підприємство не моглоб істнувати, таксамо неможливе істновання запомогових орґанізацій без співпраці відповідно кваліфікованих діловодчиків, відділових урядників.

Та коли кожде асекураційне підприємство має безпосередний, особистий контакт з своїми аґентами і особистий вплив на добір і вироблення їх кваліфікації, то запомогові орґанізації мусять полягати на тому, що видають кождого року льосованне: вибори. Длятого тоді, коли асекураційні підприємства під оглядом здібностей і кваліфікацій роблять сталий поступ і доходять до вершків досконалости, то про запомогові орґанізації можна сказати, що вони на кождих 10 кроків упеpед поступають 9 кроків взад, тільки тому, що кождого року більшість співробітників орґанізаційних, а саме відділових урядників, безпотрібно змінаються. І тому запомоговим орґанізаціям з асекураційними підприємствами не можна рівнятися.

І це не є одинокий огляд, під яким не можна рівнятися запомоговим орґанізаціям з асекураційними підприємствами, хоч в сути річи одні і другі займаються обезпечуванням на случай смерти, каліцтва, або невилічимої недуги, або інших нещасних случаїв. А порівнанне це ми робимо лише тому, щоби звернути увагу на вагу відбуваючихся тепер річних виборів по відділах У. Н. Союза, від яких висліду вповні залежатиме дальший успіх орґанізаційної співпраці відділових урядників з головною управою.

Відділове діловодство не є вже таке, як колись, легке. Маємо ріжнородні нові роди обезпечення, з якими загал членів тай, на жаль, і багато урядників ще не є як слід обзнакомлені. Головна управа має на меті велику програму до дальшого поступу, якого не можна осягнути без співпраці кваліфікованих відділових урядників, і тому на легковажение річних виборів по відділах У. Н. Союза не повинно бути місця.

Орґанізаційне діловодство ведеться на підставі ухвал, зібраних у статути, а виконуванне їх є зависиме від співпраці головних і відділових урядників, за посередництвом головної канцелярії. Головна канцелярія є тим чинником, який це співробітництво влаштовує та зміцняє, і тому вона в першій мірі, бо безпосередно, відчуває лихі наслідки легковаження річних виборів по відділах тай змушена є проти такого стану річи реаґувати.

Всі бувші відділові урядники, тай взагалі старші члени, розуміючі вагу річних виборів, котрим загальне добро орґанізації лежить на серці, не можуть віддати орґанізації більшої прислуги, як саме допильнованнем, щоби річні вибори по відділах відбувалися так, як сього повага хвилі і добро орґанізації вимагають. Треба допильнувати, щоби тим людям, котрі безкорисно для загального добра працювали зложать вдоволяючі річні звіти, було дане таке признанне, на яке вони заслужили. Треба вважати, щоби з нагоди виборчої кампанії жадна інтриґа або міжусобиці приватної натури не брали верху над фактами і справедливістю. Щоби людий здібних і заслужених не знеохочувати до дальшої праці, та щоби можна з їх досвіду і практики мати дальшу користь місцеву і загальну. А найважніше, щоби непотрібною зміною діловодчиків, а передовсім секретарів, не завертати загального поступу в діловодстві орґанізації.

Зміна відділових секретарів у полученню з вибором нових, з діловодством необзнакомлених, так болюче дається відчувати гол. канцелярії, що вона змушена з нагоди річних виборів звернутися також до всіх головних урядників, а передовсім до ВП. Радних, котрі не є обтяжені иншими обовязками, щоби вони своєю присутністю на річних зборах своїх і сусідних відділів постаралися надати виборам належної ваги і поваги, так, як цього місцеві обставини і загальне добро орґанізації вимагають, бо це, що зроблять відділи У. Н. Союза на своїх річних зборах, буде буде мати великий вплив на хід і розвій орґанізаційної праці на цілий слідуючий рік.

З побажанням якнайкращого висліду річних виборів відділових та щирою подякою всім інтересованим за минулу цілорічну співпрацю:

Головна Канцелярія
У. Н. Союза.

Ярослав Гашек.

ЗГУБЛЕНЕ — НАЙДЕНЕ

I.

Одна з основних хиб людини є, що що згублених річей не любить звернути. Людина дуже легенько візьме собі коли щось найде. Воно йому приросте до серця і він не в силі розлучитися з ним.

З другогож боку людина має звичай, що частенько щось згубить. Інакше все, що ми зпочатку навели, не мало би змислу.

Доки ще не було ґазет і доки людина жила в пів-дикому стані, губила свої предмети таксамісько, як їх губить і сьогодні.

Мисливець передісторичної доби губив свою сокиру й инші річи, які знаходили після богатьох століть. Богато з них по музеях і приватних збірках.

З поступом культури виявилося, що треба установити якийсь правний порядок між горожанами, котрі щось згублять і котрі це найдуть. І так повстав закон, на основі якого карають тих, котрі щось найдуть і скривають це найдене. Та щоби той закон злагіднити, винайшли розпорядок, що треба того нагородити, котрий щось найде. Чесність нагороджують щось десятьма відсотками найденої вартости.

Я ще перед війною мав пригоду, в котрій влада, може бути наслідком незнання, не держалася розпорядку в справі нагороди за найдений предмет.

Коли я одної ночі блукався по Празі, найшов я на вулиці десять сотиків і пішов до поліції передати найдене. Я зажадав, щоби моє назвище подали в часописах і щоби мені дали нагороду: одного сотика. Полісмен викричався на мене, казав, що мене добре знає та замкнув мене.

Вранці вивели мене перед якогось пана. Він мене переслухав і на основі якогось закону засудив мене на пять корон кари, або сорок вісім год. арешту. Щоби й я мав якусь користь від держави, вибрав я арешт, хай мене бодай ось-так даром кормлять два дни. І тоді я зарікся, що коли ще колись щось найду, ніколи більше нікому не верну. Та ніколи вже нічого не найшов, крім немовляти, покинутого біля воріт, де я був поступив завязати собі черевики. Побачив я його тай давай втікати, хай воно і далі собі там лежить.

II.

Анна Буклова, прачка із Стершеновців, пішла на пять годин у Прагу прати в якійсь хаті. Коли переходила біля монастиря Мальтанських Братів, зачіпила ногою в якийсь предмет. Глянула, що це може бути та зараз своїм бистрим розумом пізнала, що це великий шкіряний гаманець.

Отворила його та побачила в ньому всілякі папери, яких значіння та вартости не розуміла. З природи добра та чесна, пішла на поліцію та передала урядовцеві гаманець, найдений на вулиці.

Коли писар переглянув, що є в середині, сполотнів і став говорити до Анни Буклової дружучим голосом:

— Віншую вам, ви найшли сім міліонів, вісімсот девятьдесять шість тисяч корон у чеках, виставлених на „Ческий Банк".

Анна Буклова глянула на писаря та повторила: сім міліонів, вісімсот девятьдесять шість тисяч корон!

— Нумо, — каже писар — сядьте собі, хай вас переслухаю.

— Паночку, молю вас, ради Бога, пустіть мене до дому — розплакалася Анна Буклова. — Що я винна цьому? Я мушу йти у Прагу прати. Я це принадково найшла.

— Алеж це нічого такого, звичайна формальність. Така справа мусить бути урядово стверджена. Дамо це до ґазет і ваше назвище буде оголошене в усіх ґазетах. Як пишетеся?

— Господоньку! — скрикнула Анна Буклова в сльозах. — Яка ганьба! Я встала рано як чесна жінка, а на вечір пустять мене в ґазети! Цього я не пережию. Ціле життя жила наче собока, із Стершеновців іду у Прагу, з Праги у Хлобучеці, а чоловік усе пропе, що зароблю.

— Алеж ради Бога, вспокійтеся. — просив її писар — моїм обовязком переслухати вас.

— Чи не бачите, що тут розходиться про міліони?

— Господоньку! — плакала далі Анна Буклова — розходиться про міліони, а я нічого невинна. Щось такого дочекатися на старі дні. Ніколи в житті не бачила я нічого доброго, але, щоби я крала, сохрань Боже! Я прала!

— Та вспокійтеся! Розходиться про десять процентів, що ви їх маєте дістати.

— Не хочу я мати до діла з ніякими процентами, паночку. Пустіть мене до дому, прошу вас. Мушу найдалі в семій годині бути при роботі.

Поліційний урядовець глянув сердито тай каже:

— Е, цього вже забогато! Я зачну інакше! Як пишетеся?

— Анна Буклова, — з плачем сказала нещасна жінка.

— Де живете?

— У Стершеновцях.

— Число?

— Шістьдесять семе.

— Роджена?

— Та, пане, моя небіжка мати...

— Питаюся вас, коли ви роджені?

— Сімдесять другий.

— Де?

— Дома.

— Але де дома? Чи в Празі, чи деінде?

— Деінде.

— Е, це людина може зі шкіри вискочити. Де деінде?

— У Збраславі біля Праги.

— Округ? Що робите, бабо? Впадете!

Коли прийшла трохи до себе, продовжалося переслухування. Воно так закінчилося:

— Чи ви домагаєтеся десять процентів? Скажіть виразно!

— Сохрань Боже! Пане, пустіть лише мене, хай іду. Моя небіжка мати все говорила: „Ліпше добре слово, ніж золотий черес".

— Підпишіть протокол.

— Во імя Отця і Сина — зітхнула Анна Буклова та підписала.

III.

Чотири години пізніше на поліцію прийшов молодий пан; із виголеного його лиця видно було, що це Американець.

— Я згубив — говорив він якоюсь дивною мовою — нині на вулиці мій шкіряний гаманець із грішми.

Сказав точну суму і цифру чеків і вкінці додав:

— Більше ніж грошей жаль мені документів, які торкаються моєї торговлі огірками.

Вислухали його, а коли йому сказали, що чесна жінка, яка найшла, зреклася законних десять процентів, Американець, огірковий король, сказав лише:

— Ол райт!

Потім пішов, а адреси вбогої Анни Буклової навіть не записав собі.

Вечірні ґазети принесли вістку на цілу сторінку про Анну Буклову, яка не хотіла такого богацтва.

IV.

Анну Буклову відвезли у шпиталь, бо її чоловік побив на квасне, коли в каварні прочитав вечірну ґазету. Зі шпиталю відіслали її для ствердження умового стану, а вкінці до дому божевільних.

З чеського переклав
Ем. Л.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НЮХАЮЧИЙ СЕНАТОР.

Велика лава присяжних суддів у найвищому суді Колумбійського Дистрикту розглядала нарушення прогибіційного закона, про котре суд довідався з заяви сенатора Бруктарта.

Сей сенатор ставав був чотири тижні тому перед великою лавою присяжних суддів та зізнав, що дня 10. грудня 1926 року він був на бенкеті в Вилард Готел, який уладив пенсильвський брокер Фейгі. Сенатор Брукгарт сидів коло Лумиса, президента залізниці Лігай Велі, та бачив, як Лумис наливав собі у склянку якийсь напиток. Що се був за напиток, сього сенатор не міг знати, бо він не коштував. Однак він занюхав дещо носом, а маючи досвід з хемією, він був певний, що там був алькоголь. Кілько того алькоголю було в напитку, себто чи було більше, як дозволяє закон, сенатор з певністю не міг сказати, але він догадувався, як недосвідчений чоловік, що там певно є алькоголю більше, як дозволено.

СУД ПРО СЕНАТОРСЬКИЙ НІС.

Розглянувши справу, присяжні судді прийшли до переконання, що на основі інформації сенатора Брукгарта не можна виступити з обжалованнєм проти учасників бенкету.

Наперед, що се за доказ понюхати, а не покоштувати? Занюхати щось, як горілка, а не покуштувати, се ще не доказ, що то була горілка. Мало що має запах горівки! На собачий нюх не можна спуститися, а не то на сенаторський.

ЧОМУ АЖ ТЕПЕР?

Далі присяжні судді питалися, чому сенатор Брукгарт не дав судови знати сейчас, як тільки алькоголь занюхав? Чому він ждав з проголошенєм свого знання аж два роки? Коли він справді такий „сухий", як він про себе пише, коли знищеннє алькоголю йому справді лежить на серци, то чому відразу не підняв телефону й не покликав прогибіційних агентів та не сказав їм, що тут, а тут пється щось такого, що воняє горівкою?

Через свою повільність сенатор поставив лаву присяжних суддів у трудне положення. Через те, що бенкет відбувся так давно, бенкет забувся. Гості, що на другий день могли би пригадати собі, що вони пили, не могли пригадати собі два роки опісля. Словом, докази їх вини затерлися. „Кейсу" не було.

СЕНАТОРСЬКІ НОСИ І ДОНОСИ.

Рішенню присяжних суддів приплеске певно велика більшість американського народа. Певно не на тій основі, на якій присяжні судді відкинули, але все таки публика буде рада довідатися про немилу пригоду, що стрінула сенатора Брукгарта. Люди розуміють, що навіть сенаторови не вільно прийти на бенкет, нюхати, що люди пють, а відтак доносити на господаря й на других гостий. Люди відчувають, що сього рода поступовання скидаєтся в дечому на поступовання „сквілера", що вкраде з товаришами, а відтак доносить на товаришів, щоби дістати для себе безкарність. Се поступовання священика одної церкви, що будучи в ній, цькує на другу, а відтак, перейшовши до другої, цькує на першу, вживаючи при сьому своїх відомостий, які він набув, будучи в першій. Се все можуть бути поступки, законом не карані, ба навіть урядом нагороджувані, але се не є робота, яка тішиться признанням. Люди відчувають, що тут не все в порядку. Тут дещо воняє. Відчути се повинен передовсім той, що хвалиться чуткім носом.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ГОЛІЙОК, МАСС.

Святочний листопадовий концерт.

Дня 22 листопада 1929 р. улаштовано концерт в честь проголошення української державности на західних землях України. До уладження цього свята було засновано комітет. А що наша громада числом не велика, то запрошено на це свято групу дітточої школи з Лудлов, Масс., під управою гром. В. Петрусика. На це свято прибули місцеві Українці і позамісцеві з Шікопі, Фолс, Онгерст та з Дірфілд. Вступне слово виголосив І. Ваврищин, пояснивши ціль свята.

Святочну промову виголосив В. Петрусик, учитель дітточої школи з Лудлов, Масс., учасник в боротьбі за свободу українського народу. На сцені виднівся зиликий напис на полотні, написаний смерековим листям: „Ще не вмерла Україна", зроблений одним з членів комітету.

Хорові співи і сценічний образ „1918 рік" випали добре.

Не вичислюємо зокрема попису кожного, тому, що група їх була велика числом, поверх пятьдесять осіб. Тільки зазначити мусимо, що гр. Петрусик мусів богато й старанно працювати, щоб можна було так гарно виступ приготовити.

Комітет складає щиру подяку лудловській групі, як і її учителеви за участь у святі й допомогу, щоби воно випало як найліпше.

По концерті було уладжено маленьку перекуску для концертової групи, котра в добрім настрою відїхала до дому.

Загальний прихід виносив з білетів по 50 цнт. $70.00, а на зазив гр. Ваврищина дівчата пішли між присутних на галі та зібрали дрібному жертвою $18.14. Тов. ім. Івана Франка, від. 52 У. Н. Союза, жертвувало 5 долярів; М. Павлівський і М. Кметь на другий день по концерті дали по долярови.

Загальний розхід такий: галя на концерт, оголошення в українській пресі та друк білетів, $23.00. Тому, що українська громада в Голійок хоче бути стодоляровим членом будови Дому Українських Інвалідів, комітет рішив не розвязуватися, аж поки збере сто долярів і не вишле їх на Дім Інвалідів.

За Комітет:
Іван Серединський, голова;
Василь Бурко, скарбник;
Ілія Ваврищин, писар.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИБОРИ Й УРЯДНИКИ.

Рік тому „Свобода" звернула була увагу на вибори відділових урядників і се зробило велику користь для відділів, для головного уряду і для всеї організації. Але вся робота ще не зроблена, тому не можна мовчати, але треба знову про ту справу писати. І то писати постепенно з року на рік і поучувати, яких людей треба ставити на урядників і кого вибирати.

Здавалося би, що Союз стоїть вже десятки літ, має міліонове майно й не потребує, щоби якийсь панок поучував, яких урядників треба вибирати. Та так воно не є. Знаємо з практики, що бувають случаї, коли відділ з 50 або й більше членів перемучить з десять годин і не може вибрати урядників. Чому це так?

Бо у відділах є якісь родинні чи приятельські звязки, завдяки яким одні других „роблять" урядниками, не зважаючи на добро організації. Тоді стають урядниками люде, які урядують так, як їм вигідніше, за вкладки не дбають, а збори скликають тільки на те, щоби зводити особисті порахунки. На тих зборах почуєте проклони соромні слова. Бувають у такім товаристві люде, що здібніші і практичніші, але ті не хочуть навіть приймати уряду, бо не хочуть наражувати своєї чести, бо таких скоро беруть в зуби, що не дай, Боже. Ще він не є урядником, а доперва кандидатом, а вже шемрають, що він сякий-такий. Плетуть сплетні так, що вже навіть виберуть його, то він резигнує. А ще й говорять, що не треба вибирати такого, що знає, як що має бути, але такого, що не знає. Мовлять, хай він учиться. Та в дійсності вибирають такого, щоби не він вів товариство, але щоби вони ним крутили і робили так, як їм до вподоби, а не так, як цього вимагає статут, У. Н. Союз і добро відділу. І таке тягнеться роками, а товариство не зростає, бо не має за собою доброї пропаганди. Тому не слід замовчувати таких случаїв, але коли пора на те приходить, треба писати про це в „Свободі" і підбадьорювати чесних працівників, щоби приймали уряди, а не сиділи позаду, бо з того не буде добра для нікого.

Союзовець.

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку У. Н. Союзови та його урядникам за скоре уділення мені запомоги в сумі $100.

Нехай росте й розвивається У. Н. Союз, наш Батько на чужині, котрий нам помагає в найприкріших хвилях, коли чоловік в слабости або каліцтві помочі потребує.

Микола Федчак,
член від. 179 У. Н. С.
Сейнт Луіс, Мо.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 грудня, в салі Укр. Гор. Клюбу, 29 Jackson St., точно в годині 2-ій пополудни. Позаяк се річний мітінґ то проситься всіх членів прийти на сей мітінґ під карою. Буде вибір уряду на 1930 рік і роздача календарів за котрий кождий член має заплатити 30 ц. Будеться принимати нових членів без оплати вступного. — Н. Чолій, предс.; Гр. Скробач, кас.; В. Мандзій, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 155, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 грудня, в годині 3-ій пополудни, в гали де звичайно. На деннім порядку буде справозданнє контролі і уряду, вибір уряду на 1930 рік і другі важні справи. Член, котрий не явиться на мітінґу без причини, буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів до Товариства без вступного, з до У. Н. Союза після статута. — Іван Ваверчак, предс.; Василь Дригинич, кас.; Мих. Чумер, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 14 грудня, точно в годині 7-ій вечером, під ч. 72 Моріс ул. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Кождий член має принести 30 ц. за календар, а довгуючі мають вирівнати свої залеглости на сім мітінґу. — Йосиф Крайник, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що останні збори в сім році відбудуться в суботу, 14 грудня, в Укр. Нар. Домі, 217-219 Іст 6-та ул., саля ч. 3. Проситься членів явитись на сих зборах і вирівнати свої залеглости бо в противнім разі будуть суспендовані. Будеться роздавати календарі на рік 1930. Обовязком кождого члена є привести хоч одного нового члена, бо будемо принимати без вступного. — Йосиф Мартинів, предс.; Стефан Назаревич, кас.; Олекса Плескун, секр.

ҐРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє усіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 14 грудня, в годині 7-ій вечером, в словенській гали, 724 Leonard St. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Уряд здасть справозданє зі свого урядовання і буде розданнє календарів, а відтак вибір уряду на 1930 рік. Будемо принимати нових членів без вступного. Довгуючі член иповинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся члена заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — В. Тимко, предс.; І. Стороняк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 14 грудня, в годині точно 8-мій вечером, в гали Укр. Нар. Дому, 101 Grand St. Проситься усіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1930 рік. Не прибувший член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — А. Палашук, предс.; П. Малицький, секр.; І. Лис, кас.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 14 грудня, в гал. під ч. 66 Чорч ул. Обовязком є кождого члена прибути і почути справоздання старого уряд, щоб пізніше не було яких закидів. Хто не прибуде на збори буде підлягати карі після ухвали. Початок в год. 8.30 вечером. — М.Костишин, секр.

БРОНКС, Н. Й. Тов. „Любов", від. 298, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 14 грудня, в годині 7.30 вечером, в українській гали, 1274 Hoe Ave. Обовязком є кождого члена прийти і з собою привести нового члена. Буде вибір уряду на 1930 рік і другі важні справи. Кождий член повинен прийти і забрати собі календар на 1930 рік. Не явившийся на мітінґу член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — М. Федосик, предс.; Т. Маліґловка, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться 14 грудня, в годині 7-ій вечером в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ і вирівнати свої залеглости за сей рік. Буде вибір уряду на 1930 рік. На мітінґу члени дістануть календарі на слідуючий рік. — К. Галущка, предс.; Л. Вессон, кас.; В. Воробець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що послідні місячні збори відбудуться в суботу, 14 грудня, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст. 6-та улиця. Тому, що послідні сего року збори, кождий член має явитись точно в годині 8-мій вечером. Члени, котрі забрали позичку в Товаристві, мають вирівнати як слід, щоб можна здати звіт на річних зборах при кінци місяця грудня. Довгуючі за тікети з ріжних підприємств і місячні вкладки мають вирівнати на сих зборах, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член буде караний після статута. — Е. Гузар, голова; Д. Костишин, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Даращина, від. 275, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в 6-ій годині вечером, в неділю, 15 грудня, в гали 160 Mercer St. Буде вибір уряду на 1930 рік і справозданнє контр. комісії. Не явившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Ів. Сосульський, предс.; Ів. Гумницький, секр.

НОРТУМБЕРЛАНД, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 357, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в годині 1.30 пополудни, в неділю, 15 грудня, в гали Мус при Кінґ ул. Буде справозданнє касове, вибір уряду на 1930 рік і другі важні справи. Обовязком є кождого члена прийти на час. — Теодор Пентелей, пр.; Андрій Візний, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15 грудня, точно в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній. Буде зібранне місячних вкладок, справозданне уряду з діловодства за 1929 рік і вибір уряду на 1930 рік. Обовязково має прибути кождий член, в противнім разі підпаде карі після статута У. Н. С. — Уряд.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться 15 грудня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Політичнім Клюбі, 708 Лакавана Евеня. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої вкладки. Буде розданнє календарів на 1930 рік і много инших справ. Напоминається тих членів, котрі ще не зложили 2 доляри, що було ухвалено на пікнік, щоб принесли, бо буде справозданне з того пікніку. — Мих. Волощук, предс.; Дм. Драган, кас.; Гр. Мрикало, секр.

НЮ КЕСЛ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 74, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться 15 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Прав. Церкви на Rose Ave. Всі члени мають явитися на означений час, бо в противнім разі буде караний урядник 2 дол., а член 1 дол. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости на сім мітінґу. — О. Вересюк, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 15 грудня, зараз по Сл. Божій в Укр. Школі на Ривер стр. Обовязком є кождого члена прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Еще раз напоминається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої довги перед річним мітінґом. Нових членів будемо принимати без вступного. Хто ще не дістав календаря хай прийде і возьме собі. — П. Саламаха, фін. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 14 грудня, під ч. 93 Van Buren St., точно в годині 6.30 вечером. Буде справозданє контр. комісії з приходів і розходів за цілий рік, вибір уряду на 1930 рік і другі важні справи. Будемо принимати нових членів без оплати вступного. Не явившийся на мітінґ член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — О. Витязь, рек. секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Товг ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 грудня, в Ліберти гали при Мейн стріт. Обовязком є кождого члена на сей мітінґ прийти, бо є богато важних справ до полагодженя. Буде вибір уряду на 1930 рік. Довгуючим пригадується, щоби вирівнали свої залеглости. Будемо принимати нових членів без оплати вступного з чого повинні скористати ті, котрі ще не є членами. — І. Шитера, предс.; Д. Фидина, кас.; М. Вербицький, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу 14 грудня, в годині 7.30 вечером під ч. 179 Корт ул. Кождого члена обовязком бути присутним на сих зборах. Будеться роздавати календарі, буде справозданнє контр. комісії і вибір уряду на слідуючий рік. Не явившийся член на сих зборах буде караний після статута. Л. Якимів, предс.; П. Псуй, кас.; С. Щіпка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Буковина, від. 14, повідомляє всіх своїх членів щоби прибули на збори в суботу, 14 грудня, в год. 8-мій вечером, в Роб. Домі, 15 Е. 3-та вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Рівнож дається до відома, що Тов. Буковина примає нових членів без оплати вступного аж до нового року, тому користайте з нагоди. — М. І. Паламарюк, фін. секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в 2-ій годині попол., в неділю, 15 грудня, в гали церковній. Буде річне справозданне, вибір уряду на 1930 рік і розданне календарів. Проситься всіх членів прийти. Не явившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — М. Руднянин, пр.; Т. Цебринський, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Кн. Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкинь, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 грудня, в гали Укр. Правосл. Церкви, зараз по відправі. Проситься всіх членів явитись на сей річний мітінґ, бо буде вибір уряду на 1930 рік і много инших справ. Буде розданне календарів. Хто хотів би вступити в члени, нехай прийде на сі збори, бо будемо принимати без вступного. Хто з членів і членкинь не явиться на сі збори підлягає карі і уряд поступить після статута. Тож просимо не робити собі неприємности. — Стефан Бойко, голова; Николай Давискиба, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в 8-ій годині вечером в суботу, 14 грудня, в гали церковній, 49 Beacon St. Буде зібранне членських вкладок, справозданне уряду, вибір уряду і розданне календарів. Будемо принимати нових членів без вступного. — Іван Тарновський, предс.; Олекса Шумський, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Сестр. Неп. Зач. Преч. Діви Марії, від. 151, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 15 грудня, в год. 2-ій пополудни, в гали парохіяльній. Проситься всіх явитися на означений час, бо є важні справи до полагодженя. Буде вибір уряду на рік 1930. Проситься всіх довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член чи членкиня будуть карані 1 дол., а урядничка 2 дол. — Марія Яремчук, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ